

LUKAS

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

1] waarschijnlijk afgeleid van de Zuid-Italiaanse landstreek Lucanië; dus 'Lucaniër';

2] soms wordt verband gelegd met het Latijnse 'lux' = 'licht';

*

Lukas Evangelist, Boëthië, Griekenland; † **1e eeuw**.

Feest 18 oktober.

Lukas is de naam die van oudsher wordt gegeven aan de schrijver van het derde evangelie. Blijkens de eerste zin is het opgedragen aan een zekere Theófilus. Omdat het boek van de Handelingen der Apostelen is opgedragen aan diezelfde Theófilus, moet hij ook de schrijver zijn van dat boek.

Over Lukas is weinig bekend. Lange tijd meende men dat hij de Lukas was die in het gezelschap van Paulus meereisde. Die indruk wordt nog versterkt door het feit dat sommige stukken in de Handelingen, waarin Paulus een hoofdrol vertolkt, in de wij-vorm geschreven zijn. Alsof Lukas er zelf bij was. Toch denkt men tegenwoordig hier met een andere Lukas van doen te hebben.

Lukas wordt overigens niet genoemd in de traditionele lijst van de eerste zeventig leerlingen. Hij was dan ook niet van Joodse afkomst. Zelf schrijft hij dat hij nauwkeurig onderzoek heeft gedaan naar de geschiedenissen die hij opschrijft. Ook dat zou een aanwijzing kunnen zijn voor het feit dat hij er niet zelf deel van heeft uitgemaakt.

Te oordelen naar zijn schrijftrant moet Lukas een ontwikkeld man geweest zijn. Volgens zeer oude bronnen was hij arts. Sinds de zesde eeuw komt ook de indruk op dat hij schilder was.

Hij schrijft immers met grote precisie over Jezus' jeugd, meer dan één van de andere evangeliëschrijvers. Het oude volksgeloof weet dan ook te vertellen dat Lukas al die verhalen van Maria zelf moet hebben gehoord, toen zij voor hem poseerde. Dat tafereel is dan ook vooral in de middeleeuwse kunst vaak afgebeeld.

Hij zou op hoge leeftijd - 84 jaar - zijn gestorven in Boëthië, een landstreek in Griekenland ten noord-westen van Athene. Hij is één van de weinige christenen uit de begintijd, die niet is gemarteld.

Als evangelist wordt hij vaak schrijvend afgebeeld, meestal vergezeld van zijn evangelistensymbool: het rund of de os. Zoals gezegd vindt men ook herhaaldelijk Lukas die Maria-met-kind schildert.

Hij is patroon van de dokters, chirurgen en alle beroepen die met artseneij te maken hebben. Zeer vaak zijn en werden R.K. doktersgilden naar hem genoemd. Hij is ook patroon van de schilders en andere beeldende kunstenaars; ook van het vee en de slaggers, en soms van de boekbinders, omdat zij runderleer gebruikten bij hun beroep!

Op zijn feestdag bestaan heel wat weerspreuken:

*'Is het weer met Lucas naar behoren,
dan ligt nadien veel koren in de voren'[131]
'Lukas is de portier van de winter.'[131]*

*

Er zijn nog talloze heiligen en zaligen die Lucas heten.

*

De naam van de stripheld **Lucky Luuk** bestaat uit twee varianten van Lucas.